

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р. № 25 (1439). 11 ВЕРЕСНЯ 1981 РОКУ. Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

ЗВЕРНЕННЯ

СТУДЕНТІВ ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА УНІВЕРСИТЕТУ
ІМ. І. І. МЕЧНИКОВА ДО ВСІХ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ,
ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ НА ЗБИРАННІ ВРОЖАЮ-81.

Трудівники полів орденоносної Одеської області, виконуючи історичні рішення XXVI з'їзду КПРС, виростили хороший врожай винограду, овочів та інших сільськогосподарських культур у 1981 році. Цей врожай необхідно швидко і без втрат зібрати. У цій важливій державній справі ми — студенти Одеського державного університету — повинні надати трудящим сільського господарства щонайбільшу, дієву допомогу.

Сьогодні, коли вся країна успішно веде боротьбу за врожай 1981 року, ми — студенти історичного факультету — звертаємося до всіх студентів університету, які працюють на збиранні врожаю на полях колгоспів і радгоспів нашої області, із закликом надати допомогу трудівникам села на збиранні врожаю-81 і сво-

єю натхненною працею продовжити славні справи літнього трудового семестру, примножити трудові традиції нашого вузу.

Зберемо великий врожай винограду, овочів та інших сільськогосподарських культур без втрат! Широко розгорнено на збиранні врожаю соціалістичне змагання між факультетами і курсами під девізом: «Рішення XXVI з'їзду КПРС — в життя! Нодного дня без перевиконання норм!». Будемо активно проводити у колективах дієву і конкретно-масову політичну роботу: лекції, бесіди, випуски боевих листків, художню самодіяльність агіткультбригад. Зробимо гідний внесок у велику всенародну справу!

За дорученням колективу студентів —
комсомольське бюро історичного
факультету ОДУ.

ІНІЦІАТИВУ СХВАЛЕНО

Партком схвалив ініціативу студентів-істориків, їх звернення до всіх студентів університету, які працюють в

колгоспах і радгоспах на збиранні врожаю, із закликом широко розгорнути соціалістичне змагання між група-

ми і факультетами.

Для переможців змагання встановлено Дошку пошани, на яку будуть занесені прізвища студентів, що відзначились на сільськогосподарських роботах.

В ПАРТКОМІ ОДУ

На черговому засіданні партійного комітету ОДУ розглянуті підсумки прийому студентів на I курс у 1981 році і завдання партійної організації університету.

Заслухавши повідомлення відповідального секретаря приймальної комісії доцента І. М. Сироти, партійний комітет відзначив, що ректорат, учбовий відділ, комітет комсомолу, деканати провели значну роботу по виконанню планів прийому студентів. В цілому прийом пройшов організовано, у діловій, вимогливій, доброзичливій обстановці. На денне відділення зараховано 1120 чоловік.

Партійний комітет прийняв постанову, спрямовану на вивчення досвіду роботи по прийому студентів на I курс у 1981 році, на подальше поліпшення цього важливого етапу у житті вузу. Деканатам та партбюро факультетів рекомендовано обговорити на засіданнях бюро і рад факультетів підсумки прийому на I курс до 15 вересня.

Заслухано інформацію голови місцевому університету тов. Дяченка О. М. про хід виконання соціалістичних зобов'язань колективом університету за перше півріччя 1981 року.

Колектив університету активно вклучився у соціалістичне змагання за успішне виконання планів і зобов'язань першого року одинадцяті п'ятирічки. В цілому вони успішно реалізуються. У галузі ідеологічної роботи всі засоби і форми спрямовані на широку пропаганду рішень XXVI з'їзду КПРС і XXVI з'їзду Компартії України і мобілізацію колективу на їх виконання. У підшефних районах і господарствах області проведено 61 день науки. У складі студентських будівельних загонів на ударних будовах п'ятирічки працювало 920 студентів (при плані 350), об'єм науково-дослідницьких робіт склав 6,4 млн. крб. (при плані 5,8).

РІШЕННЯ XXVI з'їзду КПРС- В ЖИТТЯ!

Разом з тим, партком звернув увагу на те, що в ряді підрозділів університету соціалістичне змагання часто носить формальний характер. Не підводяться шоквартальні підсумки, відсутня гласність. На філологічному факультеті не організовано змагання між кафедрами. До цього часу не розроблені умови змагання у таких підрозділах, як АГЧ, учбово-експериментальні майстерні, наукова і студентська бібліотека. Повільно виконуються соціалістичні зобов'язання по підготовці до друку учбових посібників, по впровадженню науково-дослідницьких робіт у народне господарство і залучення студентів до науково-дослідницької роботи. Партком прийняв постанову з цього питання, спрямовану на усунення недоліків, які ще мають місце.

Партійний комітет розглянув також питання про стан художньої самодіяльності в університеті у світлі вимог Постанови ЦК КПРС «Про подальше поліпшення ідеологічної, політико-виховної роботи».

ДРУЖБИ МІЦНІТИ

Наш студентський загін «Сегед-81» працював на будівельному комбінаті міста-побратима Одеси — Сегеда. І працювали так, що наші гостинні господарі були задоволені. А у вільний від роботи час їздили на екскурсії, знайомились із чарівними куточками Будапешта, відпочивали на пляжах Сегеда та Сарваша, подорожували на кораблі по Дунаю, піднімались в гори у Ференцвароші.

Програма діяльності загону була дуже насиченою. Але найсильніше враження справило на нас спілкування з нашими колегами з НДР, Польщі, ЧССР, Болгарії, Румунії, Югославії, і звичайно, з господарями інтернаціонального табору, студентами із братнього Сегедського університету.

Нас часто запитували: «чому ви завжди разом?» Наш колективізм допомагав нам і в роботі, і в часи дозвілля. В усіх заходах, проведених в Угорщині, є заслуга кожного бійця загону.

Для кожного з нас поїздка до Угорщини стала символом дружби молоді соціалістичних країн, радянсько-угорської дружби, співробітництва між університетами Одеси і Сегеда.

А. ТИШКОВСЬКИЙ,
студент III курсу
юридичного факультету.

Вчора вони ще були абітурієнтами, а зараз вони вже студенти I курсу механіко-математичного факультету нашого університету.

На знімку: (зліва направо) — Олександр КРИЛОВ, Ангеліна НЕВОЛЬКО, Ірина ОЛЕКСАНДРОВА, Галіна АПОСТОЛ, Валентина ІВАНОВА, Тамара ДЯТЛОВСЬКА, Лариса ІНДЗИЛІХІНА, Олександр ШУХАТ, Ірина ВАНСОВИЧ, Сергій ШИНКАРУК, Майя ГУЛЬКО і Володимир АЛЕК.

Фото М. РИЖАКА.

НЕЗАБУТНЯ ПОДОРОЖ У МАЙБУТНЄ

Море. Причал. Янтарно-голубий ранок першої осінньої неділі, а в юних серцях співає весна. І це помітно по кожному обличчю, по нетерплячому чеканню: коли ж в дорогу, в плавання — вперед до заповітної мрії?! І скільки вибухає радості, коли довгожданна мить настає і студенти й викладачі заповняють теплоходи з романтичними назвами: «Марсель», «Генуя», «Йокогама», «Ліверпуль», «Спліт»! Міста-побратими, міста дружби — тієї дружби, що проявляється і зараз, ось тут, бо поруч сидять росіянин і в'єтнамець, кубинець і латиш, українець і студент з Монголії, Болгарії. Вони, першокурсники Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова, проведуть сьогодні на спільному святі яскраві години, що рожевим святом залишаться в серцях на все життя. А поки що пливають вздовж мальовничого Чорноморського узбережжя, слухають екскурсовода, котрий, ніби співець, піднесено повідомляє про місто з його невідомими красотами, що невпинно зринають перед очима. А поряд — рукою подати — кружляє чайка, пиняться за кормою бірюзовий слід, гоїдається горизонт, коли судно потрапляє на кругу хвилю, і манить далина.

...Тут їх уже чекають: рівнини спортивно-оздоровчого табору, викладачі кафедри фізвиховання, декани, духовий оркестр. Навколо головного майдану полощуться прапори 15 союзних республік нашої країни, молоді ясени, крізь чагарі вирине гостра синь моря.

О 12 годині дня оркестр грає святковий марш, на одному кінці майдану, біля столу з кумачем, квітами і мікрофоном, стоять представники ректорату, парткому, деканатів, профспілкової, комсомольської організації ОДУ, на довгих ослонах сидять викладачі, гості, невеликі групи старшокурсників, бо основна частина врочистими колонами виходить на площу. Це справжній парад студентської молоді, окриленого щастя — творити, фантазувати, сміятись. Колони прикрашають символічні емблеми, стрічки, транспаранти, панно, і на всьому щось оригінальне, винахідливе — і за змістом, і за формою. Мехматівці несуть на плечах магістра наук — в шатах вченого середньовіччя, юристи — Нептуна. Математики серйозно стверджують: «На будь-яке запитання дамо будь-яку відповідь!», юристи — «Боржники, здавайте свої хвости в палеонтологічний музей!», студенти романо-германського факультету — «Язык і до Лондона доведе, якщо він

англійський», історики — «Вивчаючи предків, узнаємо самих себе», «Важко навчатись на I курсі перші кілька років, далі буде легше», і т. д. Такої мудрості тут ціле море, тільки встигай читати. Відразу зазначу, що сам парад — нововведення цього року — чудова форма початку студентського свята.

Колони стоять на площі, замовкли звуки маршу. Завідуючий кафедрою фізвиховання Л. В. Маліков віддає ректору Одеського держав-

П'ять років тобі йти в світ знань — храм науки, щоб, оволодівши духовним багатством, котре виробило людство, сіяти в таких же юних серцях розумне, добре, вічне...» Андрій Стефановський, студент I курсу хімії, зачитує «Звернення до студентів 2081 року», в якому покоління грядущих студентів, що прийдуть колись на це ж місце, запевняється: «Батьківщині не доведеться червоніти за нас. Ми оправдаємо її надії... І ми глибоко впев-

дять за олімпійською системою. Ось в розпалі міні-футбол. За першість напружено борються філологи і геологи, вже проходять їхні 12 хвилин, а забито тільки один гол — геологам. По іншому складається гра у юристів і фізиків, перші одразу виявляють свою наполегливу спритність, бажання виграти, то ж і силляється в ворота фізиків шість голів. Цікаво спостерігати за грою студентів РГФ та викладачів ОДУ, базити, як, не дивлячись на сильну протидію юнаків, їм все ж не витримати досвідчених ударів м'ячем по воротах, не втримати голів, які забивають їм викладачі Деменчук та Попичко. Ще будуть змагатись тут біологи і математики, філологи і викладачі, буде не тільки футбол, а й гандбол, не менш напружений і цікавий.

На сусідньому майданчику здійснюється в повітря волейбольний м'яч — то грають жіночі команди факультетів мехмату і фізики, тут першість виборують перші з рахунком 11:7, гратимуть ще 6 команд — всі, крім біологів, які чомусь не виставили своїх спортсменів. Іноді варто звернути увагу і на болельників, побачити, як маса юнаків і дівчат, викладачів, дітей то дружньо зітхає, то в захваті вибухає гнівом чи радістю, кричить «Ура!», скандує «Мо-лод-ці!» Байдужих немає.

І це так, бо для тих, кому спортивні ігри не до вподоби, тим в окремому місці, ближче до моря, влаштовуються масові ігри та розваги. Культурорганізатор В. М. Харнам і баяніст К. Т. Семенов із парку ім. Ленінського комсомолу проводять їх з великою майстерністю. Вони захопили юнаків і дівчат веселими витівками типу «Ми — туристи». Так що студенти не тільки підтримують гру, а й самі проявляють творчу ініціативу. З великим запалом, наприклад, Алла Науменко, першокурсниця мехмату, дзвінким характерним голосом читає байку Глазогого «Друг».

А динамік оголошує результати волейболу серед жінок: мехматівці виграли у фізиків з рахунком 15:7, в змагання вступають юристи та геологи. На гімнастичному майданчику підтягуються найдужчі, серед них першість виборують першокурсник геофаку А. Гридасов, підтягнувшись аж 32 рази. Показова зустріч з гандболу закінчилась 6:4, геологи виграли у збірної команди всіх курсів. Закінчилась фінальна зустріч з волейболу між мехматом і юрфаком. Перемогли мехматовці.

На центральній алеї в затіненому куточку присіли кілька юнаків і дівчат — радянські і зарубіжні студенти, що здружилися на святі. Присіли, заспівали — радісно і щиро. До них підходить один студент, другий, третій, підходять цілі групи, підтягують, зав'язується весела розмова — і утворився стихійний, але міцний, бадьористий ансамбль пісні і танцю, котрий виконує багато пісень і танців російських, кубинських, українських, англій-

ських і всі вони супроводжуються збудженими рухами, веселими посмішками, жартами, хороводами. Всі прекрасно розуміють один одного. Яскравий приклад того, як молодь всього світу любить життя, сонце, дружбу, які близькі їй добрі, творчі наміри і яке далеке для неї все зловісне, все людина-ненависницьке. Як не згадати Омара Хайяма: «Це коло всесвіту скидається на перстень, а камін, що горить ясніш од зір, — це ми!»...

Після напружених спортивних змагань, чудових масових ігор, після смачного обіду — почався концерт-конкурс. З журі і призами. Кожний факультет звітує перед аудиторією про свою підготовку до свята, зачитуючи свій вахтений журнал. На сцену виходять групи юнаків та дівчат, іноді вдвох чи по одному. Тексти, як правило, гострі, з перчиною, викликають нерідко бурхливу реакцію, бо фрази влучні, окрилені: «Зроби постріл, а потім намалюй мішень — ніколи не промахнешся»; «Відбивні котлети: ні риба, ні м'ясо — називаються так тому, що відбивають всякий апетит» (істфак); «Онегін, не маючи можливості пов'язати свою долю з Тетяною Ларіною, відібрав таку можливість і в Ленського» (філфак); «Повітрям дихати хочуть всі, але іси — ще більше» (РГФ); «Хоча математики одружуються пізно, зате захищаються рано», «Математик все пам'ятає, все знає, дивиться розумними очима, але сказати нічого не може» (мехмат). Це, звичайно, тільки частка того, що захоплювало, слухачів, а ще ж не тільки читались дотепні тексти, а й вірші (всім, наприклад, сподобалась «Подорож на катері» першокурсника геофаку О. Мельника), оригінально виконувались пісні. Журі (голова — член парткому ОДУ, відповідальний за культмасову роботу університету доцент Т. А. Тарасенко) винесло принципове рішення: I місце присуджено мехмату за дотепний і влучний гумор; II місце — біологам за дотепність і масовість; III — факультету РГФ за щирість і безпосередність.

Після рішення художнього журі інше журі, спортивне, теж оголошує: I місце посів у змаганнях математичний факультет, II — геофак, III — юрфак.

Починається друга частина концерту, що теж показала, які талановиті юнаки і дівчата прийшли в університет. Доводиться тільки побічно говорити про концерт: з великим піднесенням звучать пісні, вірші, байки, подаються фокуси, пантоміми, естрадні мініатюри.

Зворушливо для кожного прозвучала наостанку пісня М. Мозгового «Чарівний край» у виконанні університетського вокально-інструментального ансамблю.

Червоні промені сонця ще ковзали по морській гладіні, коли вся студентська сім'я на теплоходах поверталася в Одесу. Це було незабутнє плавання в світ краси і мрії, в світ майбутнього.

А. БОСОВ.

Звучить клятва першокурсників. Її зачитують студенти-першокурсники С. ШУЛЬГА та А. СТЕФАНОВСЬКИЙ.

Фото М. РИЖАКА.

ного університету професору В. В. Сердюку рапорт. Ректор щиро вітає першокурсників зі святом, з навчанням у славетному вузі, де багато незабутніх традицій не тільки в учбовій та науковій діяльності, а і в спортивній організації. Студентка I курсу історичного факультету Світлана Шульга зачитує «Звернення до всіх першокурсників ОДУ», де говориться: «Від сьогодні університет — твоя альма матер. П'ять років ти будеш жити, навчатися і працювати в його стінах.

нені, що цей вогонь і ви збережете в серцях. І він буде кликати вас, як і нас тепер, на нові подвиги для слави дорогої Вітчизни, її світлого майбутнього...»

Після параду — бурхливі спортивні ігри. Вони проходять і на головному майдані, і на інших. В них беруть участь найвправніші і найсильніші. Пристрасно змагаються між собою команди факультетів, команди студентів і викладачів, змагаються дівчата. Таке враження, що весь табір перетворився на олімпійський форум, бо тут, і справді, рахунок прохо-

Добра традиція є в Одеському університеті: напередодні кожного навчального року, у кінці серпня керівники університету, члени приймальної комісії розмовляють з тими, хто вже пройшов конкурсні вступні іспити.

НА ЗНІМКУ: бесіда з першокурсницею механіко-математичного факультету Ангеліною НЕВОЛЬКО.

Фото М. РИЖАКА.

ДРУЖНЯ інтернаціональна сім'я студентів Одеського університету поповнилась новим загоном іноземних громадян із соціалістичних країн і країн, що розвиваються.

В актовому залі деканату по роботі з іноземними студентами відбулося урочисте посвячення їх у студенти. Його відкрив заступник декана по роботі з іноземними студентами Ф. В. Нех.

З початком навчання в Одеському університеті першокурсників-іноземців привітав ректор ОДУ професор В. В. Сердюк.

— Тут, у стінах нашого університету, — сказав він, — пройнуть чудові роки вашого життя, сповнені радощів, пізнання нового, незвіданого. Тут ви зустрінете нових друзів, станете дорослішими і пізнаєте нелегку науку життя, будете повноправ-

ними членами великого студентського колективу. Російська мова стане для вас не тільки мовою вашої спеціальності, а й мовою дружби. Швидко пройдуть роки навчання. Пам'ятайте, що тільки систематичні заняття принесуть вам добрі результати. Ваше хороше навчання — це реальний, конкретний вклад у справу зміцнення загального миру.

Під оплески присутніх ректор вручив першокурсникам студентські квитки.

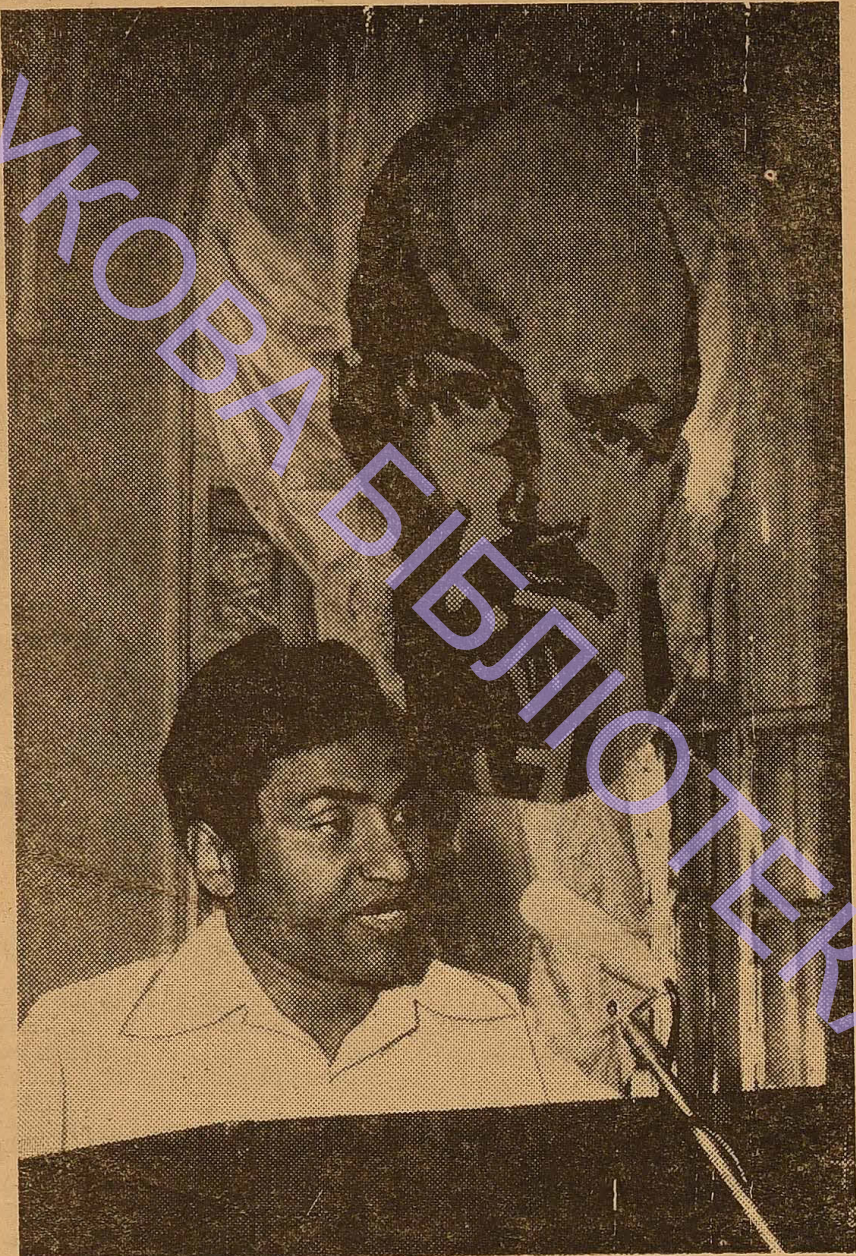
З вітальними словами до них звернувся доцент М. Ф. Туругіна, завідувача кафедрою російської мови для іноземних студентів, О. Штокало, заступник секретаря комітету ЛКСМУ, аспірант Мулькей-Джан (Афганістан), п'ятикурсниця Аїме Делос Мореро Сиверо (Куба), Валдангін Цендсурен (МНР), член інтернаціональної ради ОДУ Кумар Пранеш (Бангладеш).

Зі словом-відповіддю виступила першокурсниця з острова Свободи Ернандес Бенітес Наталія. Першокурсник фізфаку Мюллер Ілфайфер Штефен (НДР) зачитує текст урочистої обіцянки першокурсника. Її підхоплюють усі присутні.

Звучить «Гімн демократичної молоді», який співають всі присутні. Іноземні студенти покладали квіти до пам'ятника викладачам, студентам і співробітникам університету, що загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни.

К. ЄВДОКИМОВА,
викладач кафедри
російської мови
для іноземних студентів.

На фото: зі словами вітання на адресу студентів-першокурсників з іноземних країн звертається студент V курсу хімічного факультету Пранеш Кумар Саха (Бангладеш).

«Надруковано... бисть в Острозі»

Розкриваючи перед читачами багатство фондів наукової бібліотеки Одеського університету, не можна не сказати про Острозьку Біблію, 400-річчя якої відзначається у цьому році.

У 1573 році із чергового посольського походу до Москви повертався канцлер великого князівства Литовсько-Румунського Михайло Гарабурда. Він віз із столиці багато диковинних речей, але найважливішою серед них був безцінний Генадійський рукопис, який після численних прохань дав Іван Грозний.

На Україні його передали князю Костянтину Костянтиновичу Острозькому, одному з найосвіченіших людей свого часу. Людина передових поглядів, він мріяв про видання Біблії церковно-слов'янською мовою. Це видання повинне було завдати нищівного удару по насильницькому окатоличуванню та ополячуванню українського народу.

Князя підтримувала і школа, яка в ті часи називалася її сучасниками Академією. Об'єднавши в своїх рядах представників різних національностей, вона служила справі освічення народу. Членами Академії було прийнято рішення віддрукувати Біблію у середині 1580 року. Для цього не вистачало лише друкаря, який би володів технікою друкування кирильським шрифтом.

Таке завдання було під силу тільки Івану Федорову, якого і запросив князь Острозький. По дорозі до Острогу, що на Волині, Іван Федоров навіть не уявляв, що там, у 1581 році, вийде видання, яке ввійде до історії друкування книг як шедевр книгодрукувального мистецтва. Залишаючись первенцем книгодрукування на Україні, Острозька Біблія до наших

днів вражає високим рівнем редакторської роботи і філологічної майстерності.

Редагувала видання разом з Іваном Федоровим комісія Академії, куди ввійшов і Герасим Смотрицький. Він став автором не тільки віршів, які обрамляють у Біблії герб князя Острозького, але й передмови.

Вірші Герасима Смотрицького — це не стільки панегирик засновнику Академії, скільки біль українського народу, який терпить напругу з боку католицької церкви і засила Речі Посполитої. Поет закликає народ до читання, вбачаючи в ньому важливий фактор пробудження самосвідомості народу.

Поява біблії була обумовлена всім ходом суспільного, економічного і культурного розвитку України II половини XVI віку. Видання продемонструвало повне злиття і взаємозбагачення братських культур.

Чудове художнє оформлення, двокольоровий друк, творення нових шрифтів — все це дозволяє назвати видання вершиною поліграфічної майстерності. Багато років видання було зразком для друкування.

Із збережених людством 170 екземплярів цієї рідкісної книги лише один міститься у фондах нашої бібліотеки. Наша книга багато подорожувала. Народившись на Україні, вона побувала в Казані та Астрахані, а в 1895 році куплена в Одесі бібліотекою Новоросійського університету у купця Бакланова.

Зараз Острозька Біблія зберігається у відділі рідкісних книг наукової бібліотеки нашого університету.

Н. АРГИРОПУЛО,
завідуючий відділом
рідкісних книг наукової
бібліотеки.

С. ЖАБОКРИЦЬКА,
бібліограф відділу.

ДАРУНКИ ПЕРЕДСВЯТКОВОГО ДНЯ

«Книга про книги» — над такою новою збіркою своєрідних «книжкових новел» працює професор Одеського університету, член Спілки письменників Андрій Недзвідський.

Російська радянська література багата на видання книголюбського характеру, що простежують долю книжок та їх героїв, входять у світ авторських і читацьких інтересів. Досить назвати імена Іраклія Андронікова, М. П. Смирнова-Сокольського, Володимира Лідіна, не кажучи вже про «Альманах бібліофіла», який систематично щороку виходить у Москві.

На Україні, на жаль, книгознавчих видань такого профілю, поки що принаймні, немає — і А. В. Недзвідський робить у цій справі почин. Він прагне не копіювати авторів, що працюють у цьому жанрі, а знайти свою манеру, свій стиль, а головне, — свої теми.

Знайомимо читачів газети з одною із новел майбутньої книжки — «Дарунки передсвяткового дня».

Останній перед Жовтневим святом день. Як завжди, він сповнений більших і дрібніших клопотів, недописаних святкових поздоровлень, не придбаних ще подарунків. З старшою своєю онучкою Леночкою я тим часом вирудажений гуляти по Пролетарському бульвару. Пролетарський бульвар — одне з найкращих місць нашої Одеси, Леночка — чудесна дівчинка, ми розмовляємо з нею на найрізноманітніші теми, коли враз зустрічаємо письменника.

Зустріти саме на Пролетарському бульварі письменника річ загалом неважна, бо на цьому бульварі, ріг Пироговської вулиці, височить будинок, де живе переважна, мабуть, більшість одеських літературів. І коли б ви навіть категорично захотіли почати докоряти одеським письменникам, що вони не знають життя, і не вивчають його, Пролетарський бульвар і особливо Пироговську з того «обвинувального кола» слід викреслити: їх вони

знають, їх добре вивчили!...

Та зустрічаю я Віктора Бершадського — людину, яку знаю понад три десятиріччя, знаю й люблю як його самого, так і його мудрі, чіткі й карбовані вірші. Колись, завідуючи відділом культури в Одеському «Большеви́стском знамені», друкував ще перші його поетичні спроби, друкував потім, змужнілого, в осенні роки. Не раз писав про нього в пресі, не раз виступали разом на літературних вечорах. Та головне, мабуть, не в цих формальних доказах «літературної близькості», а в тій незмінності дружніх симпатій і посмішкі, що дають себе відчутти одразу при рукостисканні.

Сьогодні Віктор не тільки вітає друга з завтрашнім святом, але мовчки й урочисто відкриває невеликий чомоданчик і виймає звідти книжку в білій суперобкладинці з чорними літерами вгорі: «Волнолом».

Звичайно, це його нова книжка. І не просто — одеського видання, а московська.

Видавець — «Советский писатель». Так, для Віктора віхід книги в «Советском писателе» це не першина і в моїй бібліотеці поруч з одеськими давно вже є кілька його книжок «московської печати», з авторськими написами. Це щоразу нове свідчення сили й зростання моїх товаришів!

Досить легко ми влаштуємося за столиком, щоб Віктор міг зробити на книзі напис.

Віктор пише — пише світло-малиновим кольором і якимось тоненьким грифельком модерної авторочки. Я читаю написане і душа книголюба, який думає не лише про себе, а й про тих, кому через п'ятдесят чи сто літ потрапить ця книжка, протестує і проти невірзального кольору, і проти тонкості грифеля, які, може, й на десятироки років не збережуть написане.

«Дорогому Андрею Владимировичу, душевному другу — вместе с морем и океанами, с поэзией осени и весенней любовью».

В. Бершадский.
6.XI.69 г.»

Моя єдина надія — Леночка. І я кажу їй урочисто і настійливо:

— Запам'ятай, Леночко, і згадай через п'ятдесят років, як зустріла ти разом з дідом в переджовтневий день поета і як він при тобі надписував цю книжку-дарунок. Запам'ятай: поета звали Віктор Бершадський. Він любив море, Одесу і твого діда. Зумій відрізати цю книгу серед десятків і сотень інших — вона надписувалась при тобі на Пролетарському

бульварі, коли опадало листя з дерев, але незмінною була любов поета.

Я не знаю, чи доходить до Леночки моя пишна промова, але я задоволений, що знайшов свідка на майбутнє десятиріччя. Хай пливе в ті десятиріччя романтичний парус поезії. І я читаю Бершадського. Читаю тут, на бульварі, коли поруч стоїть автор:

Есть море вечного кипенья,
где синь прозрачная до дна,
где под прибором вдохновенья
лежит подтекста глубина.
Где строки волн взамен заглавий,
где у наборщика с руки идет в работу крупный гравий
для зримой мысли и строки.

Ми вертаємось додому, Леночка лягає спати, а я вирушаю в місто заради тих не придбаних ще подарунків і ненаписаних поздоровлень, які треба відправити конче з головного поштамту, щоб вони могли дійти за призначенням принаймні в останній день свят!

Я вже на Дерибасівській коло Пасажу, коли зустрічаю двох своїх прекрасних учениць. Власне одна з них, одеситка, попереджала мене, що друга, з Криму, приїде десь на свято і дуже хоче порадитися зі мною з приводу задуманої літературознавчої роботи. Світлана Барська — так звуть кримчанку — працює в новоствореному музеї Миколи Бирюкова в Ялті — і, очевидно, з дослідженням його спадщини зв'язує свої літературні плани.

Ми радісно вітаємось — зустріч з учнями завжди ра-

дісна, особливо тоді, коли учні не стоять на місці, а прагнуть до чогось нового, щось розшукують, розвідують, мріють про дисертації і монографії. Та за кілька хвилин Світлана просить пробачення, вона зупинилась якраз тут, у готелі «Насанж» і зараз повернеться з річчю, яка призначена для мене і привезена з Криму. Який добрий збіг обставин, що можна одразу вручити!

Дарунок з Криму виявляється прекрасною книгою про Миколу Бирюкова, збірка спогадів і нарисів про письменника-комуніста — «Комсомольское сердце». Її дарують мені з своїм написом співробітнику музею — дружина письменника Анна Іллєна, про яку я прочитаю стільки хорошого в цій книжці, моя учениця Світлана і ще один співробітник музею.

Ми домовляємось, що найближчого ж понеділка після свят Світлана читатиме на моєму дисертаційному семінарі написану нею розвідку про Бирюкова.

Цього ж вечора я надібно переписуватиму всю книжку. Одну статтю першого редактора Бирюкова — З. Кедриної прочитаю повністю, від першого до останнього рядка, інші, за студентським принципом, по діагоналі, щоб всмоктати найбільше з двох з половиною сотень сторінок цієї збірки! Я дуже мало знав до цього вечора про Бирюкова і його творчість — подарована збірка «широким фронтом» уводить мене в цей надзвичайно цікавий і повчальний світ, який виявляється споріднений світові Миколи Острозького і Олек-

(Закінчення на 4-й стор.).

ОРКЕСТР КАМ'ЯНОГО ВІКУ

Археологічний музей Академії наук України — єдина спеціалізована установа, де представлено зібрані на території республіки матеріали. В експозиції — понад сім тисяч речових і художніх експонатів.

Чимало роботи в археології нині, під час підготовки до 1500-річчя Києва. Працівники музею підготували діораму, яка доносить до нас один з обрядів із життя скіфів — поховання царя. Нові експозиції розповідають про виникнення давньоруської держави. Згодом, за матеріалами Мізинського палеонтологічного поселення на Чернігівщині, в Археологічному музеї буде створено діораму, в якій, зокрема, знайдуть художнє відтворення ритуальні свята. З неї можна буде довідатись, як наші далекі предки грали на унікальних музичних інструментах з кісток мамонта.

Про мізинську знахідку розповідає завідувач музеєм, кандидат історичних наук **Владислав ГЛАДИЛІН**.

— Наприкінці XIX століття вчений-археолог В. Хвойко провів розкопки поселення палеолітичних людей, найбільш ранніх з відомих нам мешканців, які жили на території Києва 20 тисяч років тому. Тут

знайдено залишки жителів з кісток мамонта, крем'яні вироби, витвори мистецтва. Згодом у селищі Мізин, тодішньої Чернігівської губернії, було відкрито поселення людей пізнього палеоліту. Тут знайшли крем'яні знаряддя, вирізані з бивнів мамонта, стилізовані жіночі статуетки, кістки із різьбленим орнаментом та інші цікаві речі.

Пояснити призначення жіночих статуеток не становило труднощів: подібні вигвори мистецтва знаходять на багатьох пізньопалеолітичних пам'ятках і трактують як атрибути материнського роду та культу родючості. Інша справа — кістки мамонта з нанесеним червоною вохрою геометричним візерунком. Лопатка, стегно, дві нижні щелепи, уламок таза. Такі предмети знайдено вперше і встановити їхнє призначення виявилось нелегко.

Нещодавно член-кореспондент Академії наук УРСР С. Бібіков звернув увагу на окремі ділянки поверхні кісток. Палеонтологи І. Підоплічко, В. Бібікова, трасолог Г. Коробкова, експерти О. Рубежанський і В. Бергер підтвердили думку науковця: так, на всіх п'яти кістках простежуються згладжен-

ня, залощення поверхні, ущільнення кісткової речовини і «спрацьованість» верхнього шару кістки, який виявився відокремленим від внутрішньої губчатої маси. Висновок був однозначним: усі ці зрушення могли з'явитися в результаті частих ударів по поверхні кістки якимось предметом. Фахівцям вдалося визначити характер цих ударних предметів. Ними виявилися знайдені разом із розфарбованими кістками молоток із рога північного оленя і колотушка з бивня мамонта.

Намагання відтворити удари привело до несподіваних результатів: виявилось, кожна кістка має своє, характерне звучання. Так зародилось припущення, що це не просто предмети загадкового культу, а стародавні музичні інструменти.

Учені встановили й положення кісткових музичних інструментів під час гри. Лопатка стояла похило, спираючись на гребінь. Мала площина гребеня ніби ізолювала всю іншу частину лопатки від дотику з опорою. Саме це й забезпечувало найбільшу силу звучання інструмента. Щелепи мамонта встановлювались на ліву щічку поверхню, удари ж завдавались по зворотній, правій половині щелепи. Стегню мамонта, з якого для поліпшення резонансу видалено частину губчатої маси, клалось горизонтально, як силофон. Доповнювали цей унікальний ансамбль свого роду кастаньети, які добре замінявав «шумливий» браслет із п'яти тонких пластинок, вирізаних із бивня мамонта. Ансамбль складався з шестисеми музикантів.

Гра на кістках була, очевидно, одним з елементів театралізованих свят та обрядових процесів, які супроводжувалися танцями.

НЕМЧЕНКО

ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ

Колектив університету поніс тяжку втрату. 4 вересня 1981 р. передчасно помер доцент кафедри історії УРСР, історіографії та джерелознавства історичного факультету, член КПРС, учасник Великої Вітчизняної війни, ветеран університету Віктор Миколайович Немченко.

В. М. Немченко народився 19 листопада 1917 року у м. Ананьєві Одеської області у сім'ї сільських вчителів. У 1937 році після закінчення школи він вступив до Одеського університету на історичний факультет. У серпні 1941 р. В. М. Немченко пішов у ряди Червоної Армії і брав активну участь у боях на фронтах Великої Вітчизняної війни, пройшов шлях від рядового до командира мінометної роти. В. М. Немченко був нагороджений орденом «Красная Звезда» та медаллями. У січні 1943 р. В. М. Немченко був прийнятий до лав Комуністичної партії.

Після демобілізації із рядів Радянської Армії В. М. Немченко продовжує навчання в Одеському університеті,

який закінчив у 1947 році. У 1948—1951 рр. В. М. Немченко успішно навчався в аспірантурі університету із спеціальності «Історія УРСР». Після закінчення аспірантури трудова діяльність В. М. Немченка проходила у стінах рідного університету. Він вів велику учбово-виховну і наукову роботу, брав активну участь у громадському житті факультету та університету.

В. М. Немченко на високому ідейно-теоретичному і науковому рівнях читав загальний курс історії УРСР та ряд актуальних спецкурсів. Дослідження В. М. Немченка з історії проведення соціалістичних перетворень в селах України після перемоги Жовтєвої революції отримали високу оцінку наукової громадськості.

В. М. Немченко неодноразово обирався членом і секретарем партійного бюро історичного факультету. Багаторічна успішна робота, принципиовість, чуйність і доброта знайшли В. М. Немченку глибоку повагу і любов у колективі.

Колеги і вихованці Віктора Миколайовича збережуть світлу пам'ять про нього у своїх серцях.

ГРУПА ТОВАРИШІВ.

Редактор В. НІКОЛАЄВ.

МУЗЕЙ КІНО

В Одесі створюється перший в республіці музей історії кіно.

Справжнього розвитку в Одесі набуло кіно після перемоги Великої Жовтня. Зокрема, матеріали нового музею ознайомлять відвідувачів з одеським періодом творчості Сергія Ейзенштейна і Олександра Довженка, з майстерністю багатьох талановитих артистів кіно.

Розташується музей в приміщенні кінотеатру «Україна». Невід'ємною частиною його буде невеликий зал реперспективного фільму.

Прем'єр-міністру Великої Британії пані Маргарет Тетчер

Вимагаємо покласти кінець нелюдській неоколоніальній політиці в Північній Ірландії і, перш за все, врятувати в'язнів блоків концтабору «Лонг Кеш», що продовжують голодовку, вдовольнивши їх справедливий вимогу про надання їм статусу політв'язнів.

Вважаємо Ваше відношення до народу Північної Ірландії, котрий бореться за свою національну незалежність, негідним жінки і матері.

Студенти механіко-математичного факультету (прикладне відділення) Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова.

ДАРУНКИ ПЕРЕДСВЯТКОВОГО ДНЯ

(Закінчення.)

Початок на 3-ій стор.)

сандра Бойченка, бо це один світ, одна галактика — безмежно мужніх. Як і вони, Микола Бірюков подолав найважче життєве лихо — нерухомість, а головне — писав, творив, не визнаючи будь-яких знижок на свою невиную хворобу, на особливі умови його повсякденного побуту.

Хай працює Світлана над творчістю цього незвичайного письменника! Є над чим замислюватись, є що узаконювати.

Тим часом я все ж крокую, розставшись поки що з своїми ученицями, на головний поштамт, але перед тим, як переходити вулицю, мене перепиняє дружній оклик:

— Андрію Володимировичу!

Зупиняюсь. Це — Віталій Нікулін, поет, історик, партійний працівник. Колись ще до війни я друкував в університетському Шевченківському збірнику його поему про великого Тараса — з тих давніх часів наша дружба. (А його дружина була теж в ті роки студенткою на філологічному).

Віталій передає мені великого конверта з наклеєними навіть марками.

— Добре, що Вас зустрів,

а то б відправив поштою.

Виявляється, це автореферат кандидатської дисертації його дочки, яка теж була моєю студенткою, але вже, звичайно, пізніше.

І на цій брошурі дарчий напис: «Андрею Владимировичу с искренней любовью и глубоким уважением...»

Незвичайна доля Лілі Нікуліної, незвичайний в неї і автореферат. По закінченні вирушила в далеку Індонезію, провела там кілька років, вивчала місцеві мови, побут, звичаї. Потім була в аспірантурі інституту етнографії імені Міклухо-Маклая Академії наук СРСР. І тепер цей інститут видає її автореферат. Тут вона має захистити кандидатську дисертацію «Основні етапи етнічної історії даяків острова Калімантан (Індонезія)». Така тема дослідження нашої вчорашньої студентки. «Авторка мала можливість, — читаємо в авторефераті, — ознайомитись з життям і побутом корінного населення острова в час перебування на Калімантані в 1963—1964 роках і провести великий обсяг етнографічних і фольклорних досліджень в їх середовищі... При написанні дисертації були використані вітчизняні, англійські, голландські і індонезійські роботи...»

Далекий острів, далекі знайомі і незнайомі імена.

Пам'ятаєм з шкільної парти, Де прийшлося географію вчить, Острів Яву, острів Суматру,

Океанську ясну блакить. З іншої нагоди писався Євгеном Кривенком ці рядки, але хочеться їх і зараз повторити, відчуваючи новий плін подій:

...А сьогодні на острові Яві

Все під покровом темноти.

Індонезія... В цьому слові Ти встаєш у вічній борні, Наче плями гарячі крові, Острови твої у вогні.

Та до всього є справа нашої радянської науці. Далекий Калімантан — теж в полі її зору. В якій ще новий світ поведе мене, як почну читати, третій книжковий дарунок?!

І я міцно тисну руку Віталію Нікуліну, зичучи успіху його дочці.

...А ти, Леночко, може, й справді згадаєш через піввіку, як починався на Пролетарському бульварі цей чудесний для твого діда день трьох неповторних книжкових дарунків.

Андрій НЕДЗВІДСЬКИЙ.

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).